

Barsel

**Om studerendes sociale rettigheder
i forbindelse med barsel**

Ansvarshavende redaktør: Else-Marie Stilling

Tekst: Marie Gjerum og Jette Eriksen

Layout: Ulla Halskov

Studenterrådgivningen maj 2009

Indhold

Indledning	3
SU-fødselsklip	4
Barselorlov og Barselsdagpenge	5
Nyuddannede	6
Andre indkomstmuligheder	10
Kontanthjælp under orlov fra uddannelsen	10
Hjælp til barselsudstyr	11
Faderskab	11
Børnebidrag	12
Fødselsbidrag	13
Børnefamilieydelse	13
Børnetilskud	13
Børnepasning	15
Indtægtsbestemt friplads – nedsat betaling?	17
Studenterrådgivningen	18
Her finder du Studenterrådgivningen	19
Øvrige adresser	20

Indledning

Formålet med denne brochure er at give dig overblik over dine sociale rettigheder som studerende i forbindelse med graviditet og barsel. Brochuren er skrevet, så den primært henvender sig til den kvindelige part, men som det vil fremgå af teksten, er barnets far omfattet af en del af reglerne.

Som lovgivningen er i dag, er det hovedreglen, at studerende på barsel skal bevare status som studerende, med de rettigheder det giver. Du skal altså ikke søge orlov i forbindelse med barsel, men fortsat være indskrevet på dit uddannelsessted.

Du skal være særdeles opmærksom på, hvor lang tid du eventuelt kan risikere ikke at kunne følge studiet grundet manglende børnepasningsmulighed. Du kan nemlig ikke få tildelt ekstra SU-klip pga. manglende børnepasningsmulighed, når fødselsklippene er opbrugt.

Ikke mindst når du skal have barn, er det væsentligt, at de ydre rammer er så trygge som muligt og at du sikrer dig de bedst mulige vilkår. Forhåbentlig kan oplysningerne i denne brochure hjælpe dig på vej.

Reglerne er beskrevet, som de er pr. 1. januar 2009. Takster m.v. kan du finde på www.socialjura.dk under aktuelle beløb.

Hvis du har behov for yderligere information, råd eller vejledning, er du altid velkommen til at kontakte Studenterrådgivningen. Du finder adresser og telefonnumre bagerst i brochuren eller på vores website www.srg.dk

Direktør for Studenterrådgivningen

Else-Marie Stilling
Maj 2009

SU-fødselsklip

Hvis du får et barn, mens du går på en videregående uddannelse, der berettiger til uddannelsesstøtte, kan du få tillagt 12 ekstra SU-klip pga. fødsel. Du skal derfor ikke søge orlov fra studiet i forbindelse med barsel, idet du så vil miste dine rettigheder i SU-systemet. Du skal selv søge om fødselsklip på SU-kontoret på dit uddannelsessted. Her skal du fremvise vandrejournal, fødselsattest el.lign.

Du bestemmer selv, hvornår du vil have fødselsklip udbetalt. Du kan dog tidligst få fødselsklip udbetalt 2 måneder før forventet fødsel. Du skal være studieaktiv i måneden før, du skal have fødselsklip udbetalt. Du betragtes som studieaktiv, når du ikke er erklæret studieinaktiv af SU-kontoret. Selvom du ikke har flere SU-klip tilbage i klippekortet, kan du søge fødselsklip,

I den periode, hvor du kun får fødselsklip udbetalt, behøver du ikke at være studieaktiv. Du har lov til at blive hjemme og passe dit barn og altså være fraværende fra uddannelsen, men du skal fortsat være indskrevet på uddannelsen, og du må i den periode ikke modtage anden offentlig støtte, der udelukker SU eller være i lønnet praktik.

Du kan få fødselsklip udbetalt på forskellige måder, se www.su.dk
Se samme sted regler om at have barn før studiestart eller mens du har orlov.

Hvis du skifter til en anden videregående uddannelse, mens du er på barsel, bevarer du retten til fødselsklip i den nye uddannelse i nogle tilfælde. Læs mere på www.su.dk

Barnets far kan få tillagt 6 ekstra SU-klip, hvis han ved fødslen er i gang med en videregående uddannelse, der berettiger til uddannelsesstøtte. Det er ikke en betingelse, at moderen er uddannelsessøgende. Faderen skal selv søge om fødselsklip på SU-kontoret på uddannelsesinstitutionen. Han skal fremvise fødselsattest, faderskabserklæring eller anden dokumentation for faderskabet, men kan tidligst få udbetalt fødselsklip fra den måned fødslen sker. Han kan herefter selv bestemme, hvornår han vil have sine fødselsklip udbetalt. Faderen skal dog være studieaktiv, måneden før han skal have fødselsklippene udbetalt.

Udbetalingsmåder se www.su.dk Her kan du også se regler om barn før studiestart eller mens du har orlov.

SU lån

Alle studerende forældre har mulighed for at søge et ekstra SU-lån. Det ekstra SU-lån kan ikke udbetales samtidig med fødselsklip se www.su.dk

Tillægsstipendium

Nogle studerende, der er forældre, har mulighed for at få tillægsstipendium til SU. Det drejer sig om:

- enlige forsørgere
- samboende forældre, hvor begge modtager SU

Tillægsstipendium kan ikke udbetales samtidig med fødselsklip.

Forhøjelse af fribeløb

Får du barn, forhøjes dit fribeløb automatisk, idet SU-styrelsen i forbindelse med indkomstkontrollen indhenter oplysning herom. Fribebet forhøjes med det fulde beløb, uanset hvornår på året du får barn. Fribebet forhøjes for begge barnets forældre.

Du må tjene det samme, uanset hvilken udbetalingsform på fødselsklippene, du vælger enkelt-, dobbelt- eller miksklip. Du kan modtage fødselsklip samtidig med barselsdagpenge, hvis du opfylder betingelserne for at modtage barselsdagpenge. Læs mere om dette på næste side. Du får ikke højere støtte, fordi du får barn. Om du får tid til at tjene mere, er en anden sag. Vær opmærksom på, at du kan søge om særligt børnetilskud til uddannelsessøgende forældre. Spørg kommunen.

Du kan læse mere om SU-fødselsklip, fribebet på www.su.dk

Barselsorlov og barselsdagpenge

Indledning

De følgende afsnit om barselsdagpenge og barselsorlov fra erhvervsarbejde er kun interessante for dig, hvis du har job sideløbende med din uddannelse, hvis du har afsluttet uddannelse eller er i lønnet praktik. Folketinget vedtog i marts 2002 (med ikrafttrædelse 1. januar 2002) at forlænge barselsorloven til 1 år, og samtidig åbne mulighed for en fleksibel tilrettelæggelse af orlovs- og dagpengemulighederne.

Reglerne om udbetaling af barselsdagpenge findes i Lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel. Reglerne om orlov i forbindelse med barsel findes i Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselsorlov m.v. Reglerne er udformet således, at du, når du har ret til barselsdagpenge, da også altid har ret til orlov fra arbejdet i samme periode. Derimod har du ikke nødvendigvis ret til barselsdagpenge, fordi du har ret til orlov.

Barselsdagpenge

Du har ret til barselsdagpenge, når du:

1. har været tilknyttet arbejdsmarkedet uafbrudt i de sidste 13 uger før barselsorlovens start og i denne periode har været beskæftiget i mindst 120 timer. Du må gerne have flere ansættelsesforhold, men det er et krav, at du er beskæftiget umiddelbart før orlovens start. Betingelserne for at modtage barselsdagpenge skal være opfyldt senest ved fødslen, *eller*
2. ville have været berettiget til arbejdsløshedsdagpenge, uddannelsesgodtgørelse eller etableringsydelse i henhold til Lov om aktiv arbejdsmarkedspolitik eller kursusgodtgørelse efter Lov om arbejdsmarkedsuddannelser, ydet som en erstatning for arbejdsløshedsdagpenge, såfremt fraværet pga. barsel m.v. ikke fandt sted, *eller*
3. indenfor den seneste måned har afsluttet en erhvervmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed, *eller*

4. afslutter en erhvervsmæssig uddannelse af mindst 18 måneders varighed efter fødslen, men inden for den almindelige barselsorlov (46 uger efter fødslen). Du har i dette tilfælde ret til barselsdagpenge fra det tidspunkt, hvor du er dagpengeberettiget medlem af en a-kasse og altså ville have modtaget arbejdsløshedsdagpenge, såfremt du ikke havde fået barn (denne bestemmelse er trådt i kraft 1. januar 2003), *eller*
5. er elev i lønnet praktik i en uddannelse, der er reguleret ved eller i henhold til lov. F.eks. vil pædagogstuderende være omfattet af loven og dermed være fritaget for at opfylde det almindelige krav om 13 ugers tilknytning til arbejdsmarkedet for at kunne modtage barselsdagpenge.

Du skal være opmærksom på, at når du modtager barselsdagpenge på grundlag af lønnet praktik, vil du fortsat være berettiget til dagpenge efter praktikperiodens ophør, såfremt du ikke deltager i undervisning eller genoptager arbejdet i barselsperioden.

Punkt 1: Bemærk, du er ikke berettiget til Barselsdagpenge, hvis din ansættelse ophører før du starter på barsel. Du kan altså ikke være ophørt 2 dage før du starter barsel. Du kan godt være sygemeldt op til barsel start, bare du er ansat.

Punkt 2: Bemærk, du betragtes ikke som ansat i et fast ansættelsesforhold, hvis du arbejder i et vikarbureau, hvor du har mulighed for at sige nej til tilbudt arbejde og ikke har et opsigelsesvarsel. Dage mellem de forskellige vikaransættelser regnes for dage uden ansættelse, hvorfor du ikke har været i uafbrudt beskæftigelse.

Punkt 3: Bemærk, kommunen kan ikke kræve, at du er medlem af en A-kasse, men du kan få brug for forsørgelse efter barsel, det kan derfor være en fordel, at du er tilmeldt en A-kasse. For at blive optaget i A-kasse skal du indmelde dig indenfor de første 2 uger efter afsluttet uddannelse.

Hvis du er selvstændig erhvervsdrivende, kan du få barselsdagpenge, hvis du ved orlovens begyndelse og indenfor de sidste 12 måneder har udøvet selvstændig erhvervsvirksomhed i væsentligt omfang (dvs. svarende til mindst halvdelen af normal ugentlig arbejdstid) i mindst 6 måneder, heraf den seneste måned forud for fraværsperioden.

Faderens dagpengerettigheder fungerer uafhængigt af, om moderen er berettiget til dagpenge eller ej.

Nyuddannede

Hvis du føder efter, du har afsluttet din uddannelse, kan du få barselsdagpenge, hvis du er indmeldt i en A-kasse eller hvis du indenfor den seneste måned, før barselsdagpengeperioden starter, har afsluttet din uddannelse.

Husk, hvis du vil indmeldes i a-kasse som nyuddannet, skal det ske senest 14 dage efter uddannelsens afslutning.

Føder du før du afslutter din uddannelse, uden ret til barseldagpenge pga. arbejde, kan du få barseldagpenge for restperioden fra du slutter din uddannelse. Se de to muligheder pkt. 2 og 3 i foregående afsnit.

Du skal være opmærksom på, at du fra det tidspunkt, du afslutter din uddannelse, ikke længere er berettiget til SU-fødselsklip.

Reglerne er komplicerede, så tal med din kommune, der afgør sager om barseldagpenge. Søg svar på www.borger.dk eller www.socialjura.dk

Du er også velkommen til at kontakte Studenterrådgivningen.

Beregning af dagpenge

Dagpengene beregnes på grundlag af din timeindtægt efter betaling af arbejdsmarkedsbidrag, eller den gennemsnitlige indtjening indenfor de seneste 4 uger før orlovens start. Der er dog et loft over, hvor meget dagpengene kan udgøre. Se www.socialjura.dk

Er du selvstændig erhvervsdrivende, beregnes dagpengene på grundlag af arbejdsfortjenesten ved erhvervsvirksomheden. Er du nyuddannet, svarer barseldagpengene til dimittendsatsen.

Deltagelse i undervisning og eksamen

Der kan ikke stilles krav om, at du framelder dig uddannelsen eller melder orlov fra denne for at modtage barseldagpenge. Intentionerne i Dagpengeloven er imidlertid at sikre samværet mellem mor/far og barn – der er derfor ingen begrænsning i, hvad du kan foretage dig med hensyn til undervisning etc. inden fødslen. I de første 2 uger efter fødslen må du ifølge reglerne ikke deltage i undervisning. Herefter er du frit stillet til at deltage i såvel undervisning som eksamen, selvom du modtager barseldagpenge

Barseldagpenge og fødselsklip

Du kan modtage barseldagpenge og fødselsklip samtidig, svarende til at du kan have lønindkomst og SU-klip samtidig. Du skal være opmærksom på, at barseldagpenge også indgår i fribeløbet.

Ansøgningsfrist

Ansøgning om dagpenge ved graviditet og fødsel skal indgives til social- og sundhedsforvaltningen i din kommune inden 9 måneder efter fødslen. Hvis ansøgningen ikke er indgivet inden denne frist, bortfalder din ret til dagpenge. Det klogeste er dog, at du inden barselorloven kontakter socialforvaltningens dagpengekantor med henblik på at få udleveret ansøgningsskema og få afklaret beregningsgrundlaget, således at eventuelle tvistigheder herom kan afklares, inden barselsperioden starter.

Klage

Socialforvaltningens afgørelse om barseldagpenge kan inden 4 uger efter afgørelsens modtagelse indklages for beskæftigelsesankenævnet. Afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Den Sociale Ankestyrelse kan dog optage en sag til behandling, når Ankestyrelsen skønner, at den har principiel eller generel

betydning. Socialforvaltningen skal oplyse dig om dine klagemuligheder og vejlede dig i, hvordan du klager.

Barselsorlov fra erhvervsarbejde

Forældre, der får børn 27. marts 2002 og fremefter, er omfattet af de nye regler om fleksibel barselsorlov. For forældre til børn, der er født før denne dato, gælder de gamle regler om barsel- og børnepasningsorlov. Det betyder, at man som forældre fortsat kan søge børnepasningsorlov, Tal med din kommune. Forældre har efter de nye regler tilsammen ret til 52 ugers barselsorlov med fulde dagpenge.

Som kvindelig lønmodtager har du som minimum ret til fravær fra arbejdet på grund af graviditet og barsel fra det tidspunkt, hvor der skønnes at være 4 uger til fødslen. I tilfælde hvor din læge skønner, at graviditeten har et forløb, der vil medføre risiko for dig eller fosteret, hvis du arbejder frem til normal barselsorlov, vil du være berettiget til barselsorlov allerede fra det tidspunkt. Det samme gælder, hvis arbejdets særlige karakter medfører risiko for fosteret, eller hvis du på grund af offentligt fastsatte bestemmelser er forhindret i at varetage dit arbejde, og arbejdsgiveren ikke kan anvise dig anden passende beskæftigelse.

Efter fødslen har moderen pligt til fravær i 2 uger, og faderen har ret til fravær i 2 uger. Efter den 14. uge efter fødslen har forældrene tilsammen ret til orlov i 32 uger med fulde dagpenge.

Se skema nedenfor.

	Før fødsel	Efter fødsel		Samlet	
	Mor	Mor	Far	Fælles	I alt
Ugers ret til dagpenge	4	14	2	32	52

Forældrene kan vælge at holde orloven sammen eller i forlængelse af hinanden. Faderen kan påbegynde de 32 ugers orlov sideløbende med (eller i stedet for), at moderen holder sin 14 ugers orlov. Hvis forældrene ønsker det, kan orloven forlænges til 40 uger. Retten til dagpenge er dog fortsat 32 uger. Forældrene får således i de 40 uger udbetalt et beløb, der svarer til 32 ugers fulde dagpenge.

Beskæftigede lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende har ret til at forlænge orloven med yderligere 6 uger, til i alt 46 uger, fra barnet er 14 uger gammelt. Det gælder fortsat, at der i perioden udbetales et beløb, der svarer til 32 ugers fulde dagpenge.

Forældrene har ret til at udskyde mellem 8 og 13 uger af orloven til et senere tidspunkt, dog inden barnet fylder 9 år. Orloven skal holdes i én sammenhængende periode. Hvis du skifter job, bibeholdes retten overfor den nye arbejdsgiver.

Der er også mulighed for at aftale med sin arbejdsgiver at udskyde op til 32 uger af orloven, som kan holdes i mindre bidder, indtil barnet bliver 9 år. Hvis du skifter job, skal du indgå en ny aftale med den nye arbejdsgiver.

Det er ligeledes muligt, efter aftale med arbejdsgiveren, at genoptage arbejdet delvist og samtidig forlænge orloven på 32 uger svarende til den tid, du arbejder. Det betyder f.eks., at du kan arbejde på halv tid og forlænge orloven til 64 uger.

Du skal i forbindelse med barsel være opmærksom på, at der er en række forskellige tidsfrister for underretning af din arbejdsgiver.

En kvindelig lønmodtager skal med 3 måneders varsel underrette arbejdsgiveren om forventet fødsel, og om hun ønsker at udnytte sin ret til fravær før fødslen. En mandlig lønmodtager, der udnytter sin ret til fravær ved fødslen, skal med 4 ugers varsel underrette arbejdsgiveren om forventet tidspunkt for fraværets begyndelse og længden heraf.

Inden 8 uger efter fødslen skal arbejdsgiveren underrettes om, hvornår arbejdet genoptages. Såfremt moderen/faderen vælger at udskyde dele af sin orlovsret efter den 14. uge efter fødslen, skal arbejdsgiveren ligeledes inden 8 uger efter fødslen, underrettes om dette.

Forlængelse eller udsættelse af fraværsretten i forbindelse med barnets indlæggelse på hospital

Bliver barnet indlagt på hospital indenfor de første 46 uger efter fødslen, kan fraværsretten forlænges eller udsættes. Begge forældre, der ønsker orlov, skal uden unødigt ophold underrette arbejdsgiveren om indlæggelse eller udskrivning, hvis I ønsker orlovsperioden udsat eller forlænget. Fraværet kan forlænges med indlæggelsesperioden – dog max. 3 måneder. Retten til at forlænge orlovsperioden gælder dog ikke faderens ret til fravær i de 2 første uger. Der er mulighed for tabt arbejdsfortjeneste ved pasning af handicappet eller alvorligt sygt barn. Spørg i din kommune.

Oplysningspligt

Ifølge retssikkerhedsloven har man som forældre pligt til at informere kommunen under barselsorloven, såfremt der sker ændringer i personlige og arbejdsmæssige forhold, som vil få konsekvenser for orloven og dermed for udbetalingen af dagpenge. Det drejer sig f.eks. om tilfælde, hvor arbejdet genoptages helt eller delvist, hvor den anden forælder tager orlov, eller hvor forældrene holder orlov samtidig.

I tilfælde, hvor du modtager løn fra arbejdsgiveren, skal kommunen også orienteres, idet kommunen udbetaler refusion til arbejdsgiveren. Hvis forældrene giver kommunen forkerte eller mangelfulde oplysninger, kan det medføre krav om tilbagebetaling.

Arbejdsgiveren må ikke afskedige dig på grund af graviditet og barsel

Afskediges du på grund af graviditeten, eller fordi du ønsker at udnytte orlovsretten, skal afskedigelsen underkendes, såfremt du nedlægger påstand herom, med mindre det efter en afvejning af parternes interesser findes åbenbart urimeligt at kræve ansættelsesforholdet opretholdt eller genoprettet. Ved uberettiget opsigelse kan du klage til Ligestillingsnævnet. Hvis du er medlem af en fagforening, skal du i første omgang henvende dig til den.

Ligestillingsnævnet kan kontaktes i Skindergade 38, 2., 1159 København K. telefon 33 92 33 11. Du kan også indsende klagen via www.ligestillingsnaevn.dk hvor der også forefindes klagevejledning.

Andre indkomstmuligheder

Som studerende kan du have andre muligheder for indkomst end SU-fødselsklip og dagpenge under barsel. Vær opmærksom på, om du kan være omfattet af nogle af de muligheder, som bliver omtalt i det følgende.

Løn under Barsel

I nogle tilfælde vil du være berettiget til løn fra din arbejdsgiver under barselsorloven. Undersøg hos din arbejdsgiver, om det er tilfældet i din situation.

Hvis du er medlem af a-kasse

Er du i slutningen af graviditeten, har orlov og er dagpengeberettiget medlem af en a-kasse, har du i stedet for arbejdsløshedsdagpenge ret til barselsdagpenge i barselsperioden. Tal med din a-kasse om dine muligheder.

Kontanthjælp under orlov fra uddannelsen

Studerende har kun i særlige tilfælde ret til kontanthjælp i forbindelse med barsel. Har du orlov fra uddannelsen, kan du kun få kontanthjælp, hvis du ikke ville have været berettiget til SU, såfremt du var indskrevet på uddannelsen. Er du ikke SU-berettiget, og tager du orlov fra uddannelsen, er du berettiget til kontanthjælp efter Aktivlovens §25, såfremt du ikke har indtægt, formue eller ægtefælle, du kan forsørges af. Når du modtager kontanthjælp efter § 25, har du ret til barselsorlov i 32 uger. Denne periode kan ikke forlænges.

I forbindelse med barsel er der 2 kontanthjælpsniveauer, der kan komme på tale. Et som ikke forsørger og et som forsørger. Ikke-forsørger er du, indtil du har født. Du kan se taksterne for henholdsvis ikke-forsørger og forsørger på www.socialjura.dk under aktuelle beløb.

Kontanthjælp udbetales bagud. Det betyder, at du skal søge kontanthjælp en måned før, du har brug for den. Der kan i særlige tilfælde, fx at du som SU-modtager har fået en forudbetalt ydelse, bevilges et engangsbeløb efter Aktivlovens §25 a til forsørgelse, i den måned du ingen indtægt har.

Har du indkomst, modregnes din bruttoindkomst krone for krone – dog har du et fradrag i din bruttoindkomst på 13 kr. pr. arbejdstime.

Er du gift, skal kontanthjælpen beregnes til jer som ægtepar. Overstiger din ægtefælles indkomst hans eget kontanthjælpsniveau, vil hans indtægt nedsætte din kontanthjælp.

En undtagelse fra denne regel gælder, hvis din ægtefælle ikke er berettiget til kontanthjælp. Er du f.eks. gift med en studerende, der lever af stipendier, lån eller anden offentlig forsørgelsesydelse, skal kontanthjælpen beregnes til dig, som var du enlig. Kun hvis din ægtefælle (som er studerende) har indkomst over sit kontanthjælpsniveau, skal overskuddet alligevel fratrækkes din kontanthjælp.

Supplerende, særlig støtte i forbindelse med høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde

Hvis du opfylder betingelserne for at modtage kontanthjælp og har særligt høje boligudgifter eller stor forsørgerbyrde, er du måske berettiget til støtte til dækning af noget af boligudgiften i henhold til Lov om aktiv socialpolitik §34. Ved boligudgift forstås husleje (fratrasket boligsikring), el, gas, vand samt afdrag på boliglån.

Der er fastsat forskellige minimumsgrænsebeløb på, hvor høj en boligudgift skal være, før du kan søge støtte, afhængig af om du er ikke-forsørger eller forsørger. Grænsebeløbet nedsættes for hvert barn, du måtte have udover det første. Du kan se disse grænsebeløb på www.socialjura.dk under aktuelle beløb.

Unge under 25 år, som modtager kontanthjælp efter ungesatserne, samt personer, der modtager orlovsydelse i forbindelse med børnepasningsorlov, kan ikke få særlig støtte i henhold til §34.

Hjælp til barselsudstyr

Som udgangspunkt vil du som studerende ikke være berettiget til økonomisk hjælp i forbindelse med at få et barn.

Hvis du er i en økonomisk, særlig vanskelig situation, kan du undersøge på socialforvaltningen, om du vil kunne få hjælp til enkeltudgifter i henhold til Aktivlovens §81. Som eksempel herpå kan nævnes barnevogn og det mest nødvendige babytøj.

Det vil kun kunne gives i tilfælde, hvor det vil være af helt afgørende betydning for dig og din familie, at du får hjælp. Det er op til socialforvaltningen at skønne, hvorvidt du er i en sådan situation. I forbindelse med ansøgning om enkeltydelser skal du aflevere dokumentation for dine indtægter og udgifter.

Faderskab

Hvis faderskabet til et barn ikke registreres ved fødslen, hvilket sker automatisk, hvis man er gift eller anerkendes overfor statsforvaltningen (det har man mulighed for at gøre på en særlig blanket, når man ikke er gift), vil statsforvaltningen bede moderen om at oplyse, hvem der kan være far til barnet. Hun kan ikke fritages for denne pligt.

Oplyser moderen, hvem der er eller kan være far til barnet, inddrager statsforvaltningen den eller de pågældende mænd i sagen.

Oplyser moderen ikke, hvem der er eller kan være barnets far, vejleder statsforvaltningen moderen om, hvilken betydning dette kan få for hende og barnet. Hvis moderen stadig ikke oplyser, hvem der er eller kan være far til barnet, vil sagen normalt blive sendt i retten. Når faderskabet er fastslået, har barnet ret til bidrag fra sin far, ret til navn og arveret efter ham.

Børnebidrag

Efter Lov om børns retsstilling er forældrene forpligtet til at forsørge barnet. Så længe I lever sammen som forældre, og begge bidrager til barnets forsørgelse, vil børnebidrag ikke komme på tale.

Ved ophør af samliv kan den af jer, som alene forsørger barnet, begære den anden blive pålagt at bidrage til barnets forsørgelse, medmindre han/hun frivilligt betaler det beløb, der ville blive pålagt af statsforvaltningen.

Børnebidragets størrelse fastsættes under hensyn til jeres økonomiske situation. Der vil i de fleste tilfælde være tale om fastsættelse af et normalbidrag. Du kan høre mere om størrelsen på normalbidrag og fastsættelse af forhøjet bidrag samt fastsættelse af bidrag ved flere børn hos statsforvaltningerne.

Retningslinjer for fastsættelse af forhøjet bidrag er alene vejledende, og der bør ved bidragsfastsættelsen ske et konkret skøn over samtlige omstændigheder for den enkelte.

Er bidraget fastsat, og betaler den bidragspligtige ikke, kan du gennem socialforvaltningen i din kommune få et beløb svarende til normalbidraget forskudsvis udbetalt.

Børnebidrag er skattemæssigt fradragsberettiget for den, der betaler bidraget. Fradraget sker i den skattepligtige almindelige indkomst. Det gælder, hvad enten bidraget er fastsat af en offentlig myndighed eller ved aftale. Skattefradrag kan kun foretages, når bidragene er forfaldne og også betalt. Hvis aftalte børnebidrag åbenbart overstiger, hvad statsamtet/Overpræsidiat ville kunne fastsætte, kan skattemyndighederne dog begrænse fradragsretten.

Har I fælles forældremyndighed, er dette ikke til hinder for, at der kan opnås skattefradrag for børnebidrag. Fradrag kan foretages hos den af jer, der ikke har barnet boende – også selv om barnet i et vist omfang opholder sig der. Det er dog en forudsætning, at barnet i overvejende grad opholder sig hos den anden forælder.

Der er derimod ikke skattefradragsret for nogen del af børnebidraget, hvis barnet opholder sig lige meget hos jer begge, og dette gælder uanset, om kun den ene af jer eller begge har del i forældremyndigheden.

Børnebidrag er skattemæssigt set indtægt for barnet, men barnet beskattes kun af den del, der overstiger normalbidraget.

Hvis faderskabet ikke kan fastslås, kan du i stedet få særligt børnetilskud som kompensation. Det svarer til normalbidraget. Det udbetales uden ansøgning af socialforvaltningen i den kommune, hvor du bor. Du kan læse mere om særligt børnetilskud i afsnittet om Børnetilskud på næste side.

Fødselsbidrag

Er du ikke gift, kan du i henhold til Lov om børns retsstilling kræve faderen pålagt krav til udgifterne ved fødslen. Der er tale om et engangsbidrag. Til dit underhold kan du kræve faderen pålagt krav om betaling i 2 måneder før og 1 måned efter fødslen.

Under særlige omstændigheder, navnlig hvis du bliver syg som følge af svangerskab eller fødsel, kan faderen pålægges bidrag til dit underhold i op til 4 mdr. før og 9 mdr. efter fødslen.

Ønsker du, at faderen skal betale disse bidrag, skal du kontakte statsforvaltningen. Hvis faderen ikke kan eller vil betale, kan du få pengene forskudsvis udbetalt gennem socialforvaltningen.

Beløbene er skattepligtig indkomst for dig. Modtager du kontanthjælp efter Aktivloven, vil bidragene blive modregnet i kontanthjælpen.

Børnefamilieydelse

Uden hensyn til indtægter udbetales en skattefri børnefamilieydelse.

Børnefamilieydelsen udbetales automatisk i det kvartal, som følger efter barnets fødsel. Ydelsen udbetales til barnets mor, medmindre det kun er faderen, der har forældremyndigheden. Har I fælles forældremyndighed over barnet, og bor I ikke sammen, udbetales ydelsen til den af jer, hvor barnet har sin folkeregisteradresse.

Børnefamilieydelse udbetales kvartalsvis. Se www.socialjura.dk under aktuelle beløb

Børnetilskud

Der findes følgende 5 former for børnetilskud:

- særligt børnetilskud til uddannelsessøgende
- ordinært børnetilskud
- ekstra børnetilskud
- flerbørnstilskud
- særligt børnetilskud

Alle 5 former for børnetilskud er skattefri.

Børnetilskud indgår ikke i SU's fribeløbsberegning.

Børnetilskud kan ikke modregnes i eventuel kontanthjælp efter Aktivloven. Du kan hente ansøgningsskemaer og yderligere oplysninger om børnetilskud i din kommune eller på www.netborger.dk

Særligt børnetilskud til uddannelsessøgende forældre

I nogle tilfælde kan du som studerende få særligt børnetilskud til uddannelsessøgende. Tilskuddet udbetales kun efter ansøgning og tidligst i det kvartal, der følger efter ansøgningstidspunktet. Der kan højst udbetales ét tilskud pr. forælder og højst ét tilskud pr. barn.

Det særlige børnetilskud til uddannelsessøgende er indkomstafhængigt. Tilskuddet nedsættes ved stigende indkomst. Se indkomstgrænserne på www.socialjura.dk under aktuelle beløb.

Hvis dine indtægtsforhold ændres i løbet af året, har du pligt til at oplyse om dette. Børnetilskuddet reguleres herefter for de følgende kvartaler.

Tilskuddet søges i din bopælskommune. Du skal udfylde en særlig blanket, som kan hentes på www.netborger.dk, og aflevere den i din kommune sammen med dokumentation for, at du er tilmeldt en uddannelse og dokumentation for dine/jeres aktuelle indtægtsforhold. Du kan læse mere om det særlige børnetilskud til uddannelsessøgende på www.su.dk

Du skal være tilmeldt en uddannelse, der er godkendt af SU eller som giver dig ret til optagelse i en arbejdsløshedskasse.

Børnetilskuddet kan ikke udbetales til studerende, der modtager tillægsstipendium til SU, medmindre du er samboende med mere end 1 barn. Der vil i dette tilfælde kunne udbetales et tillægsstipendium og et særligt børnetilskud til uddannelsessøgende. Hvis du har opbrugt dine SU klip og du dermed ikke er berettiget til tillægsstipendium, kan du søge det særlige børnetilskud til uddannelsessøgende.

Hvis du er berettiget til slutlån fra SU, har du også mulighed for at søge det særlige børnetilskud for uddannelsessøgende.

Ordinært børnetilskud

Ordinært børnetilskud udbetales kvartalsvis. Det udbetales kun efter ansøgning og kun til reelt enlige – dvs. at du ikke må leve i ægteskabslignende forhold. Har I fælles forældremyndighed uden at bo sammen, kan det ordinære børnetilskud kun udbetales, hvis den af jer, der har barnet folkeregistreret hos sig, er reelt enlig. Børnetilskud udbetales for det kvartal, som følger efter barnets fødsel.

Ekstra børnetilskud

Ekstra børnetilskud udbetales kvartalsvis. Ekstra børnetilskud ydes kun efter ansøgning og kun, hvis du også er berettiget til ordinært børnetilskud. Det ekstra ydes altså som ét ekstra oven i det ordinære, uanset antallet af børn.

Flerbørnstilskud

Flerbørnstilskud udbetales kvartalsvis pr. barn, indtil børnene fylder 7 år. Tilskuddet ydes kun ved flerbørnsfødsler – dvs. f.eks. ved fødsel af tvillinger eller trillinger.

Flerbørnstilskuddet ydes uden ansøgning for det kvartal, som følger efter børnenes fødsel.

Flerbørnstilskuddet udbetales til moderen, medmindre faderen har hel eller delvis forældremyndighed og har børnene folkeregistreret hos sig. Det ydes oven i eventuelle andre børnetilskud.

Særligt børnetilskud

Særligt børnetilskud udbetales kvartalsvis og ydes oven i eventuelle andre børnetilskud, hvis:

- faderskab til barnet ikke er fastslået, *eller* hvis kun den ene af forældrene lever, *eller*
- hvis barnet, efter at forældremyndighedens indehaver er død, adopteres af dennes ægtefælle eller af enlig person, *eller*
- hvis en eller begge forældre modtager social pension, *eller*
- hvis social pension til en eller begge af 2 pensionsberettigede forældre ikke udbetales, fordi vedkommende er anbragt i pleje, på institution eller i fængsel, *eller*
- hvis der ifølge overenskomst med andre stater ikke er mulighed for at udfærdige bidragsresolution, der kan danne grundlag for forskudsvis udbetaling af børnebidrag.

Særligt børnetilskud udbetales uden ansøgning. Hvis kommunen har "glemt" det, kan det ydes med tilbagevirkende kraft.

Børnepasning

Hvis du ønsker vuggestue eller kommunal dagpleje, kan du skrive barnet op til en sådan. I nogle kommuner kan du først få barnet skrevet op, når det er født. Kommunerne har i henhold til Serviceloven pligt til at skaffe det nødvendige antal pladser, men ventetiden kan dette til trods alligevel være lang. Du kan kontakte den lokale pladsanvisning og høre nærmere om ventetid i netop dit lokalområde.

Pladsanvisningen er forpligtet til at tage særlige hensyn til:

- børn med særlige pædagogiske eller sociale behov
- børn der er henvist fra anden myndighed eller fra speciallæge

Kommunerne kan supplere ovenstående kriterier med behovskriterier ud fra lokale forhold og hensyn. Oplysninger om de kriterier, som kommunen fastsætter, skal være tilgængelige for forældre.

Alternativer til vuggestue og dagpleje

Med det formål at begrænse kommunernes udgifter til daginstitutioner er der i Serviceloven §138 mulighed for, at Socialministeren kan tillade, at der for en forsøgsperiode oprettes andre socialpædagogiske tilbud for børn end de traditionelt kendte.

I Socialministeriets vejledning af 6. marts 1998 om dagtilbud m.v. til børn efter Lov om socialservice nævnes en række eksempler på alternative foranstaltninger, der kan tænkes etableret som forsøg. Det drejer sig primært om mere eller mindre privat arrangerede ordninger, som får tilskud og eventuelt også lokaler stillet til rådighed. Du eller en anden forælder kan eksempelvis lønnes for pasning af eget og andres børn i en periode eller passe på skift med andre forældre, som du selv finder sammen med. Ofte kan sundhedsplejersken være behjælpelig med at skaffe kontakt til andre forældre med tilsvarende små børn.

Tilskud til pasning af egne børn

Med det formål at give kommunerne og forældrene større frihed til at tilbyde/vælge pasningsmulighed er der vedtaget en ændring i Lov om social service, §26a. Fra 1. juli 2002 kan kommunerne beslutte, at give forældrene mulighed for at vælge et økonomisk tilskud til pasning af egne børn, i stedet for at benytte en daginstitution/dagpleje. Da der er tale om en mulighed og ikke en pligt for kommunerne, må du undersøge, om den kommune, du bor i, vil benytte sig af muligheden.

Tilskuddet kan udbetales fra det tidspunkt, hvor barnet normalt ville få tilbudt plads i et dagtilbud og til det tidspunkt, hvor børn optages i børnehaveklasse. Det er forskelligt fra kommune til kommune, hvornår deres pladsgaranti gælder fra. Tilskuddet kan ydes for en samlet periode på minimum 8 uger og højst 1 år pr. barn.

For at modtage tilskuddet er det en betingelse, at du ikke har arbejdsindkomst eller modtager en form for offentlig overførselsindkomst ved siden af tilskuddet. (SU, dagpenge, kontanthjælp). Tilskuddets størrelse kan højst udgøre 85% af den billigste nettoudgift i et dagtilbud i kommunen. Det vil således variere, hvor stort et tilskud de forskellige kommuner kan tilbyde.

Der kan højst udbetales 3 tilskud til samme husstand, og det samlede tilskud kan ikke overstige, hvad der svarer til de maksimale dagpenge.

Du kan overveje denne tilskudsmulighed, hvis du ikke kan få passet dit barn og eventuelt ikke har flere fødselsklip – og ikke mindst hvis du kan klare dig økonomisk med tilskuddet, da du ikke må have andre indtægter, medens du modtager dette tilskud.

Du kan få vejledning om de forskellige pasningsmuligheder hos din sundhedsplejerske.

Indtægtsbestemt friplads – nedsat betaling?

Forældrebetalingen varierer meget fra kommune til kommune. Du kan få oplysninger om forældrebetalingen ved at henvende dig til din kommune. Der er mulighed for at søge om bortfald eller nedsat betaling på baggrund af din/jeres indkomst. Mange kommuner giver på deres hjemmeside mulighed for, at du selv regner ud, hvad du skal betale for dit barns pasning.

Ved opgørelse af den aktuelle indtægt tages der udgangspunkt i den aktuelle skattepligtige husstandsindtægt. Studielån medregnes altså ikke. Er du gift, eller lever du i ægteskabslignende forhold, lægges jeres samlede indtægter til grund – også selvom I ikke begge er forældre til barnet. Har I fælles forældremyndighed uden at bo sammen, fastsættes betalingen på grundlag af husstandsindkomsten hos den af jer, hos hvem barnet er folkeregistreret. Barnets egne indtægter er uden indflydelse på betalingen.

Ydelse af hel eller delvis friplads sker fra begyndelsen af den måned, der følger efter datoen for ansøgningen – eller ved nyoptagelse fra datoen for barnets start i dagtilbud.

Søskenderabat

Ved betaling for daginstitution ydes søskenderabat. Man betaler fuld pris for den dyreste plads, og søskenderabatten udgør 50% af betalingen for de øvrige pladser. Kommunerne har mulighed for at beslutte, at søskenderabatten skal være større end de 50%. Søskendebegrebet omfatter biologiske søskende, adoptivsøskende og sammenbragte børn med ophold i hjemmet. Børn af forældre med fælles forældremyndighed, som bor lige meget hos begge forældre, medtælles som søskende hos den af jer, hvor de er tilmeldt folkeregisteret.

Friplads af sociale eller pædagogiske grunde

Hvor det må anses for særligt påkrævet af pædagogiske eller sociale grunde, kan socialforvaltningen ansøges om fritagelse for betalingen, såfremt betalingsspørgsmålet vanskeliggør, at barnet optages eller forbliver i dagtilbud.

Studenterrådgivningen

Du er velkommen til at kontakte Studenterrådgivningen, hvis du har yderligere spørgsmål om barsel. Studenterrådgivningen giver gratis social-, psykologisk- og psykiatrisk rådgivning til studerende på statsanerkendte videregående uddannelser.

Rådgivningspersonalet består af socialrådgivere, psykologer og psykiatere. Samtlige medarbejdere har tavshedspligt – dette gælder også i forholdet til offentlige myndigheder.

Studenterrådgivningen arbejder med et bredt udsnit af problemer, der opstår for studerende.

Se også www.srg.dk

Studenterrådgivningen er en selvejende institution under Ministeriet for videnskab, teknologi og udvikling med en bestyrelse som øverste myndighed.

Her finder du Studenterrådgivningen

København og omegn

Kompagnistræde • 33 12 19 11

Kompagnistræde 21, 1 • 1208 København K

kom@srg.dk

Handelshøjskolen/CBS • 35 34 30 42

Howitzvej 13, st. tv. • 2000 Frederiksberg

cbs@srg.dk

KUA • 35 32 93 80

Njalsgade 80, ved trappe 19.2 • 2300 København S

kua@srg.dk

Roskilde

RUC • 46 74 22 19

Universitetsvej 1, bygn. 1 • 4000 Roskilde

ruc@srg.dk

Odense

Odense • 66 14 04 40

Hinderupgård, Niels Bohrs Alle 21 • 5230 Odense M

odn@srg.dk

Århus

Århus • 86 19 04 88

Ryesgade 23,1 • 8000 Århus C

arh@srg.dk

Esbjerg

Esbjerg • 75 13 25 33

Kongensgade 77, 2 th. • 6700 Esbjerg

esb@srg.dk

Aalborg

Aalborg • 98 11 46 88

Vesterbro 50, 1 • 9000 Aalborg C

aal@srg.dk

Hovedkontor og sekretariat

Sekretariatet • 33 12 04 80

Kompagnistræde 21, 1 • 1208 København

sek@srg.dk

Øvrige adresser

www.borger.dk - her kan du læse om dine muligheder, takster for sociale ydelser, og i nogle tilfælde direkte ansøge om ydelser i din kommune.

www.socialjura.dk - her kan du se om love og regler vedrørende sociale ydelser.

www.su.dk – her kan du læse alt om SU, herunder elektronisk ansøgning.